

Ірина Ігорівна ПАСІНОВИЧ

кандидат економічних наук,
доцент,
кафедра фінансів суб'єктів господарювання,
Львівський національний університет імені Івана Франка
E-mail: irynapasinovych@ukr.net

ФІНАНСОВІ ПОТОКИ СТРУКТУРНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ЇХ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Пасінович, І. І. Фінансові потоки структурних перетворень та необхідність їх державного регулювання [Текст] / Ірина Ігорівна Пасінович // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2015. – Том 22. – № 1. – С. 41-47. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Вступ. Економіка України потребує невідкладних структурних реформ. Розглядаючи перетікання капіталу між секторами і галузями економіки, найкраще використовувати термін «фінансові потоки». Механізм формування, руху, отримання результатів фінансових потоків при структурних змінах, а також державне регулювання цих процесів нині актуальні і залишаються недостатньо дослідженими.

Мета. Метою статті є характеристика фінансових потоків, визначення їх ролі у структурних перетвореннях економіки та обґрунтування необхідності державного регулювального впливу на фінансові потоки структурних змін.

Метод (методологія). Методологічною основою дослідження були методи абстрактно-логічний, діалектичний, системного аналізу та теоретичного узагальнення, графічний.

Результати. В умовах системної кризи структурні зміни в економіці повинні відбуватися у межах державної структурної політики і чітко визначених пріоритетів. Серед різних підходів до структурування економіки центральне місце посідає галузева структура. Динамічні зміни галузевої структури супроводжуються рухом фінансових ресурсів, який уособлюється фінансовими потоками. Щодо структурних одиниць фінансові потоки можуть бути вхідні і вихідні. У статті визначено фінансові потоки структурних перетворень (структурної перебудови) як цілеспрямований рух фінансових ресурсів, достатність, інтенсивність руху та напрями розподілу яких здатні спричинити кількісні та якісні зміни складових економіки як за рахунок вливання до господарського обороту, так і виведення з нього. У контексті структурних реформ, регулюючий вплив держави на фінансові потоки має на меті орієнтацію суб'єктів економіки (підприємств, банків, фондового ринку і ін.) на досягнення цілей і пріоритетів, передбачуваних державною структурною політикою.

Ключові слова: структура економіки; галузі; пріоритети; фінансові ресурси; фінансові потоки; структурна політика.

Iryna Ihorivna PASINOVYCH

PhD in Economics,
Associate Professor,
Department of Finance of Entities,
Ivan Franko National University of Lviv
E-mail: irynapasinovych@ukr.net

FLOWS OF FUNDS OF RESTRUCTURINGS AND THE NECESSITY OF THEIR PUBLIC ADMINISTRATION

Abstract

Introduction. Ukrainian economy needs urgent structural reforms. While examining the overflow of capital between sectors and branches of economy, the best definition to be used is “flows of funds”. The mechanism of

forming, movement, receiving the results of flows of funds during the structural changes and the public administration of these processes are very actual at the moment and are not enough investigated.

Purpose. The purpose of the article is the characteristics of flows of funds, the definition of their role in structural economic transformations and the necessity of public administrating of influence on flows of funds of restructural changes.

Methodology. Abstract and logical method, dialectical method, graphical methods, method of system analysis and theoretical generalization have become the methodological basis of the research.

Results. Restructurings in economy have to occur in terms of public structural administration and strictly determined priorities in conditions of systematic crisis. Among different approaches to the structuring of economy, the central place belongs to the branch structure. Its dynamic changes are accompanied by the movement of flow of financial resources. In the article the financial flows of structural reforms (restructuring) are determined as purposeful movement of financial resources, sufficiency, traffic and distribution areas of which may cause qualitative and quantitative changes in the components of the economic both due to the infusion into economic circulation and withdrawal from it.

In the context of structural reforms, regulating public impact on flows of financial resources aims targeting the economic subjects (enterprises, banks, stock market etc) at achieving the goals and priorities, predetermined by structural policy.

Keywords: structure of economy; branch; priorities; financial resources; flows of funds; structural politics.

JEL classification: G18, G32, H10

Вступ

Національна економіка є народногосподарським комплексом країни, який характеризується галузевою і територіальною структурою, системою управління та певними соціально-економічними відносинами. Структура економіки динамічна, що насамперед зумовлене появою нових її галузей і згортанням інших. Галузеві зміни зумовлюються низкою чинників, насамперед – ринковими або кон'юнктурними (змінами попиту, цін, конкуренції), інноваційними (розвитком науки, появою нових технологій), фінансовими (достатністю або хронічним дефіцитом фінансових ресурсів). Якщо в розвинених країнах імпульс модернізації структури економіки надає наука, нові знання, впровадження інновацій і поява нових технологій, то в країнах, що розвиваються, визначальним у структурних перетвореннях є фінансовий чинник. Саме нестача фінансових ресурсів як власних, так і залучених, а також відсутність зацікавленості до розширення і модернізації виробництва гальмує прогресивні структурні реформи. За таких умов вагомою є роль держави, яка в межах формування і реалізації структурної політики повинна вибудувати дієвий механізм фінансового забезпечення структурних перетворень, використовуючи для цього різноманітні прямі та опосередковані методи.

Розглядаючи фінансове забезпечення суб'єктів господарювання в контексті структурних змін, можна вживати різні поняття, – інвестиції, фінансові ресурси, капітал, грошові потоки. Однак, на нашу думку, найкраще відображає природу структурних змін термін «фінансові потоки». Фінансові потоки та їх рух досліджують різні економічні науки (макроекономіка, мікроекономіка, міжнародна економіка, фінанси, фінансовий менеджмент, інвестиції, логістика і ін.), проте багато аспектів цього економічного явища ще залишаються маловивченими. Найменш дослідженою на сьогодні сферою фінансової науки є механізм формування, руху, отримання результату фінансових потоків при структурних перетвореннях економіки.

Серед численних дослідників фінансових потоків варто виокремити Азаренкову Г. М., Васюренка О. В., Єрмошкіну О. В. Як об'єкт управління на рівні підприємства, фінансові потоки розглядають Бланк І. О., Бабенко А. В., Бердар М. М., Майборода О. В., Уткін Е. А., фінансові потоки на рівні регіону – В. О. Черевко, аспекти детінізації фінансових потоків розглядає Іваницька О. М., проблеми впливу фінансових ресурсів з України досліджує Антошкін В. К.

Мета статті

Метою статті є характеристика фінансових потоків, визначення їх ролі у структурних перетвореннях економіки та обґрунтування необхідності державного регулюючого впливу на фінансові потоки структурних змін.

Виклад основного матеріалу дослідження

Визнаним фактом є архаїчність, невиправдана затратність і низька ефективність структури економіки України, яка так і не спромоглась модернізуватись за роки незалежності. Збереження наявної структури економіки загрожує безповоротною втратою нею конкурентоздатності та загостренням соціальних проблем. На невідкладних структурних змінах наполягають науковці, підприємці, а також

зовнішні кредитори й інвестори. Структура економіки, яка є на сьогодні, а саме – з домінуванням галузей, що генерують низьку додану вартість, сировинною орієнтацією експорту, технологічно застарілими виробництвами, нерозвиненим сектором малого і середнього бізнесу, із значним сектором тіньової економіки, – не здатна забезпечити подолання кризи, економічне зростання, залучення інвестицій, повернення зовнішніх запозичень і добробут громадян. Отже, структурні реформи невідворотні.

Різні за масштабом структурні зміни неодмінно супроводжуються переливанням капіталу і ресурсів (між секторами, сферами і галузями економіки, між регіонами). Згідно з ринковою логікою капітал спрямовується у галузі з вищим рівнем рентабельності, відповідно низькоприбуткові сфери і галузі поступово «знекровлюються» й згортаються. Однак такий чисто ринковий підхід на практиці не зустрічається в жодній країні, а доповнюється державним регулюванням. Сила державного втручання в процеси переливання капіталу у тій чи іншій країні залежить від економічної моделі, зрілості ринкових механізмів, соціально-економічних цілей і національних пріоритетів.

В Україні економічна модель досі не набула чітких обрисів, а щодо пріоритетів існують різні думки, наприклад, чи взагалі доцільно їх визначати суб'єктивно [2; 8; 10]. У ситуації, у якій нині перебуває Україна (олігархічна модель економіки, низька дієвість антимонопольного законодавства, високий рівень корупції тощо), ринок і конкуренція неспроможні визначити загальнонаціональні пріоритети структурних змін та акумулювати ресурс для їх розвитку, відповідно ліберальний підхід неприйнятний і лише поглибить кризові явища.

Науковці з огляду на системність і глибину проблем все більше схиляються до ідей економічного дирижизму, які передбачають посилення ролі держави в економіці.

Після визначення пріоритетів ключовою проблемою структурних перетворень в економіці є їх фінансове забезпечення, яке б сприяло модернізації і розвитку. Україна потребує мільярдних капітальних вкладень у різні сектори економіки – передусім у дорожню й енергоощадну інфраструктуру, ЖКГ, медицину. Ці капітальні вкладення – питання національної безпеки, адже більшість інфраструктурних об'єктів вичерпали свій технічний ресурс і потребують відновлення. Відродження і модернізації потребує промисловий сектор – збереження сьогодишньої структури промисловості, її технічного стану загрожує безповоротною деіндустріалізацією країни. Конкурентоспроможна сфера послуг на сьогодні теж капіталомістка. Однак, якщо інфраструктурні галузі розраховують насамперед на фінансову участь держави, то для промислових й інших підприємств достатньо створити певне середовище, сприятливі умови, дати імпульс для розвитку, і головне – не обтяжувати адміністративними бар'єрами та бюрократичними процедурами. І лише у випадку визнання пріоритетності сприяти формуванню у господарюючих суб'єктів фінансових ресурсів (наприклад, надаючи певні преференції) та стимулювати їх рух у модернізацію і розширення. Таким чином, держава може брати участь у фінансуванні структурних реформ як безпосередньо, так і опосередковано, спрямовуючи фінансові потоки в пріоритетні сфери і види діяльності [9, с. 84].

В економічній літературі термін «фінансовий потік» останнім часом зустрічається все частіше, однак єдиного трактування його змісту немає. Найчастіше досліджується це поняття як об'єкт управління на мікрорівні. Фінансові потоки господарюючих суб'єктів у науковій літературі визначаються з різних позицій, найчастіше – як складова логістичної системи (акцентується на їх взаємозв'язку з товарними та інформаційними потоками), ототожнюються із грошовими потоками чи трактуються як особлива форма грошових потоків [7, с. 43]. Кожен із підходів займає свою нішу і сприяє глибшому пізнанню категорії фінансового потоку.

Фінансові потоки на макрорівні менш вивчені, їх дослідження відзначається різновекторністю, що зумовлено різноманітністю економічних відносин, а також несистемністю. Наведемо окремі з визначень фінансових потоків. Так доволі широко трактує фінансовий потік Н. О. Небаба, а саме – як цілеспрямований рух економічних ресурсів у межах фінансової системи з метою забезпечення безперебійного функціонування економіки [7, с. 44]. У цьому визначенні автор обмежує рух ресурсів рамками фінансової системи, що звужує межі функціонування фінансових потоків. Розширює середовище фінансових потоків Гузенко Г. М., який визначає фінансовий потік як цілеспрямований потік фінансових ресурсів, пов'язаний з матеріальними, інформаційними та іншими потоками в межах усієї економічної системи, так і поза нею. Фінансові потоки утворюють механізм, що в ринкових умовах забезпечує функціонування виробництва матеріальних благ та послуг, вони сприяють підвищенню ефективності економіки та зростанню добробуту населення [3, с. 21].

Матвієць М. В. визначає фінансовий потік як динамічну форму фінансових ресурсів, що спрямовано рухаються від одного фонду до іншого, уособлюючи процес розподілу і перерозподілу доданої вартості та частини національного доходу у грошовій формі [6, 199]. Зві Боді та Роберт Мертон вказують, що фінансовий потік виражає взаємодію між учасниками фінансової системи, яка об'єднує ринки, посередників, фірми, що надають фінансові послуги, та інші інституції, за допомогою яких приватні фірми й державні організації реалізують прийняті ними рішення [4].

Таким чином, розгляд визначень фінансових потоків свідчить про різне бачення дослідниками меж руху фінансових ресурсів, практично не акцентується на очікуваних результатах. Також із аналізу випливає, що поняття фінансового потоку набагато ширше, ніж поняття грошовий потік, фінансові ресурси та інвестиції. Отже, фінансові потоки – багатогранне поняття, яке характеризується рухом фінансових ресурсів та системою економічних відносин, які супроводжують їх формування, рух й використання.

Окреслимо суттєві характеристики фінансових потоків:

- фінансові потоки супроводжують фінансові відносини на мікрорівні, на макрорівні та на мегарівні, також через фінансові потоки відбувається взаємодія між суб'єктами різних рівнів;
- першопричиною виникнення та існування фінансових потоків є потреба суб'єктів економіки (домогосподарств, підприємницького сектору, держави) у ресурсах, які б забезпечили їх функціональну діяльність і розвиток;
- складовими фінансових потоків є різні форми і види руху фінансових ресурсів суб'єктів господарювання, держави, міжнародних фінансових організацій та інших суб'єктів;
- фінансові потоки можуть рухатись між економічними суб'єктами як напряму, так і через посередників;
- основною функцією фінансового потоку є формування, розподіл і використання фінансових ресурсів;
- фінансовий потік означає рух певним чином сформованого обсягу фінансових ресурсів за визначений період часу;
- рух фінансових потоків може мати як продуктивний характер, так і деструктивний (коли через фінансові потоки кошти виводяться за межі господарської системи);
- обсяг, рух та інтенсивність фінансових потоків чинять вплив на економічні процеси, у тому числі й на структурні зміни в економіці.

Фінансові потоки супроводжують усі структурні перетворення в економіці. Вважаємо за доцільне визначити термін фінансових потоків структурних перетворень. Фінансові потоки структурних перетворень (структурної перебудови) – це цілеспрямований рух фінансових ресурсів, достатність, інтенсивність руху та напрями розподілу яких здатні спричинити кількісні та якісні зміни складових економіки як за рахунок вливання до господарського обороту, так і виведення з нього.

У контексті структурних реформ регулюючий вплив держави на фінансові потоки має на меті орієнтацію суб'єктів економіки (підприємств, банків, фондового ринку і ін.) на досягнення цілей і пріоритетів, передбачуваних державною структурною політикою.

Достатні за обсягом фінансові потоки, їх спрямування у певні сектори і галузі, «живлення» їхньою енергією господарюючих суб'єктів здатні відродити або пожвавити рух матеріальних і грошових потоків, створити основу для подальшого стабільного розвитку. І навпаки, уповільнення фінансових потоків чи недостатність їхніх обсягів провокують фінансові проблеми, що виявляються насамперед у дефіциті коштів, порушенні їх циркуляції і, як наслідок, спричиняє економічну кризу окремого підприємства, спад у певній галузі.

Недостатня кількість фінансових ресурсів, які формують фінансові потоки, протягом тривалого періоду може спровокувати патологічні зміни у всій економіці та її окремих складових. Економічний спад супроводжується комплексом соціальних проблем – безробіттям, зниженням доходів населення. І у цьому випадку фінансові потоки держава уже змушена формувати і спрямовувати на соціальну сферу як допомогу по безробіттю, субсидії населенню, соціальні виплати і т. ін. Тому раціональніше створити ефективний механізм перерозподілу фінансових потоків у пріоритетні галузі, «підживити» перспективні підприємства, сформувавши для них систему стимулів інвестувати у модернізацію технічної бази чи інноваційну діяльність, ніж згодом витратити ресурси на підтримку соціальної сфери чи вирішувати проблеми застарілих основних фондів і технологій.

Використання фінансових потоків структурної перебудови потребує моніторингу і дієвого контролю з боку держави, особливо це стосується ефекту від прямої селективної державної підтримки підприємств і галузей. Фінансові потоки структурних перетворень мають забезпечити позитивний результат (удосконалення структури економіки, її оновлення, забезпечення зростання), питання лише в часі досягнення ефекту.

Фінансові потоки структурних перетворень характеризується такими параметрами: обсягом (визначається наповненням фінансовими ресурсами, може бути достатнім або недостатнім), структурою (визначається джерелами формування), швидкістю, каналами руху та результатами. Відповідно до переважаючих джерел формування вхідні фінансові потоки можуть бути власні, інвестиційно-кредитні, державні.

Первинною ланкою економіки та її структурною одиницею є суб'єкт господарювання (підприємство), сукупність яких утворює галузі й сфери діяльності та формує певну галузеву структуру економіки. Залишатись життєздатним на ринку і розвиватись спроможне те підприємство, яке має можливість генерувати чи залучати необхідні фінансові ресурси, формувати з них фінансові потоки, спрямовувати їх

і розподіляти таким чином, щоб забезпечувати фінансову стійкість, активізацію ділової активності, інші позитивні результати.

На жаль, нерідко отримані прибутки підприємства виводять за межі України через фіктивні зовнішньоекономічні операції, тобто через фінансові потоки «вимиваються» кошти з господарського обороту. Отже, важливо забезпечити неперервну циркуляцію грошей у фінансових потоках: не лише сприяти їх припливу (наприклад, у формі інвестицій чи кредитів), а й унеможливити витікання грошей за їх межі (перетікаючи в тінь, офшори і ін.). Лише за цих умов фінансовий потік зберігатиме нормальну швидкість руху, забезпечуючи повноцінне функціонування господарюючих суб'єктів.

З цієї точки зору щодо підприємств можна виокремити вхідні і вихідні фінансові потоки. На рисунку 1 зображено вхідні і вихідні фінансові потоки суб'єктів господарювання, на які прямо чи опосередковано може впливати держава і, відповідно до визначених цілей і завдань, сприяти (як виняток – стримувати) розвитку підприємств певних секторів, сфер, галузей економіки.

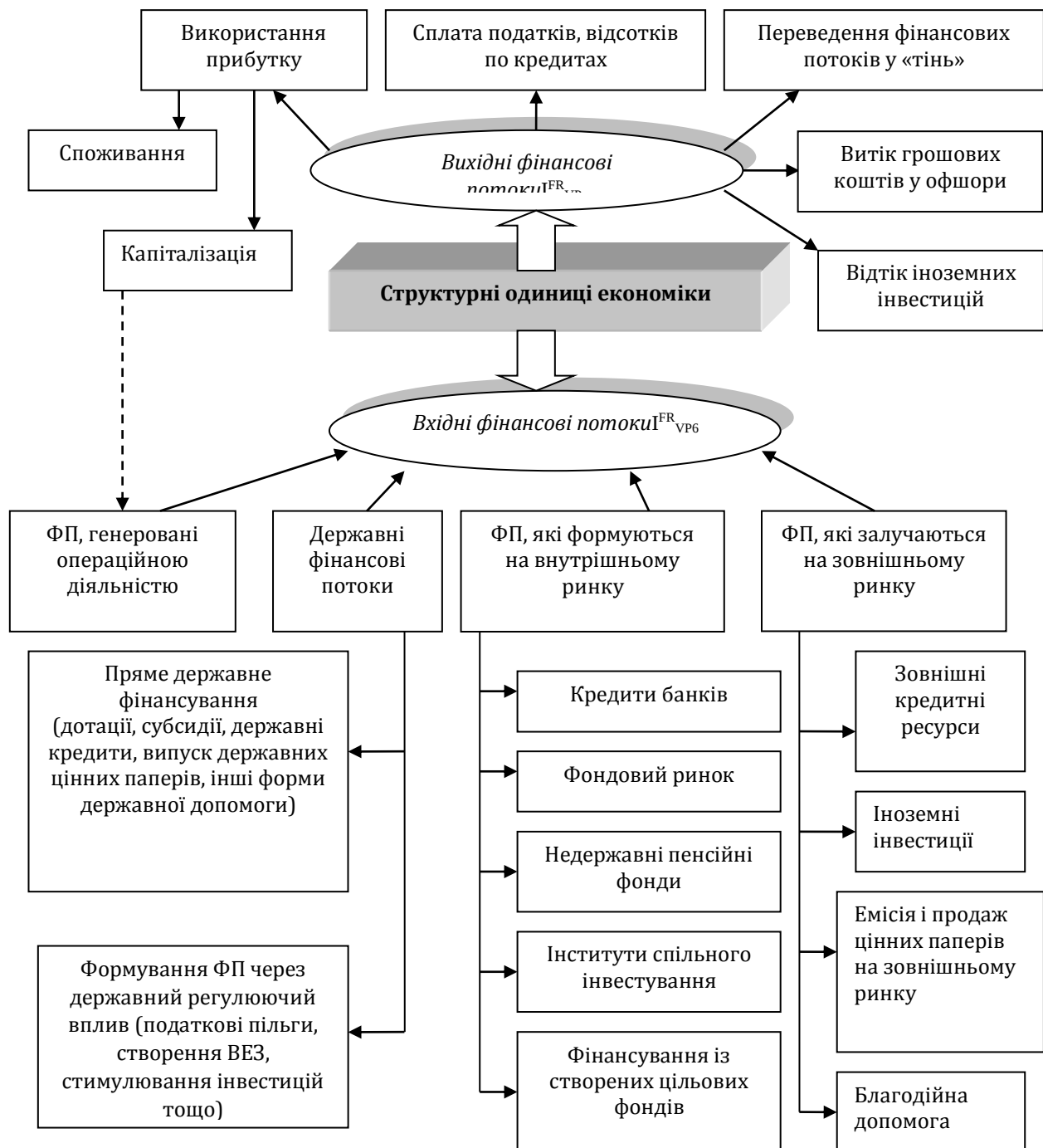

Рис. 1. Фінансові потоки структурних одиниць (суб'єктів господарювання)*

*Власна розробка

Вхідні фінансові потоки визначаються насамперед ринковою кон'юнктурою і залежать від її зміни. Основним джерелом наповнення вхідних фінансових потоків є виручка від реалізації продукції за умови платоспроможності покупця і дотримання ним фінансової дисципліни. Однак на практиці підприємств, які мають стабільний збут продукції і достатні доходи, не так і багато, а структурна політика спрямована насамперед на відродження і початкову підтримку проблемних виробництв і галузей. У такому випадку держава, визначивши пріоритетні галузі, може надати пряму (бюджетне фінансування) або опосередковану (податкові пільги, державні гарантії тощо) підтримку суб'єктам господарювання, а що ще краще, щоб не впливати на конкуренцію, сприяти формуванню ефективної системи перерозподілу ресурсів фінансового сектора з пріоритетним спрямуванням коштів на реалізацію проектів структурної перебудови.

В. О. Луцков визначає як одне із завдань структурної політики «створення фінансової системи, яка б поєднувала потоки інвестицій та заощаджень в економіці, підвищуючи конкурентоспроможність держави та економічне зростання завдяки інноваційному прогресу» [5, с. 142]. На нашу думку, створення фінансової системи варто розглядати не як завдання структурної політики, а як необхідний елемент механізму переливу капіталу між секторами, сферами, галузями. Фінансова система держави загалом і її фінансовий сектор зокрема повинні працювати в режимі стимулювання прогресивних структурних змін, наповнення грошима фінансових потоків, які за регулюючого впливу держави спрямовуватимуться на розвиток пріоритетних галузей і сфер, що насамкінець забезпечить економічне зростання.

Податкові платежі, плата за кредитні ресурси перебувають у складі вихідних фінансових потоків, відповідно високі податки та дорогі кредити «вимивають» кошти і унеможливають формування достатніх за обсягом фінансових потоків.

На сьогодні в Україні існує цілий комплекс проблем із фінансовими потоками структурних перетворень, зокрема:

- значні обсяги селективної фінансової підтримки державою окремих галузей і виробництв, які не сприяють підвищенню ефективності їх діяльності;
- застарілість промислових підприємств не компенсується перетіканням капіталу у новітні галузі економіки;
- інноваційна діяльність підприємств гальмується відсутністю дієвого механізму фінансового забезпечення;
- малі й середні підприємства позбавлені можливостей розвитку в першу чергу через відсутність доступу до фінансових ресурсів – фактично не існує ні мікрокредитів, ні роздрібного фондового обороту, ні розгалужених бюджетних потоків сприяння малому бізнесу;
- несинхронізованість фінансових потоків фінансового (зокрема банківського) і реального сектору;
- невідпрацьований механізм моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання у різних формах та низький рівень контролю за використанням фінансових ресурсів;
- значні обсяги виведення коштів з господарського обороту підприємств, великий обсяг тіньових фінансових потоків.

Вказані проблеми не можуть бути вирішені без участі держави. Найбільший потенціал щодо фінансування модернізаційних процесів в Україні мають державні інвестиції та банківські кредити.

Висновки та перспективи подальших розвідок

В умовах системної кризи в економіці фінансовий чинник у структурних перетвореннях є визначальним. У процесі структурних змін відбувається формування і перерозподіл фінансових ресурсів між секторами і галузями економіки, який уособлюється фінансовими потоками. Саме фінансові потоки на макрорівні віддзеркалюють динамізм економічної системи, характеризують механізм циркуляції фінансових ресурсів між секторами, галузями та економічними суб'єктами та визначають спрямованість структурних змін.

Фінансові потоки структурних перетворень повинні реагувати на ринкові сигнали, враховувати закони ринку, однак обов'язково мають бути об'єктом державного регулювання. За участі держави слід сформувати ефективну систему перерозподілу ресурсів фінансового сектора з пріоритетним спрямуванням коштів на активізацію розвитку перспективних секторів. Державне регулювання повинно поширюватись як на стимулювання спрямування фінансових потоків у пріоритетні сектори і види діяльності, так і на недопущення витоку фінансових ресурсів з підприємств, регіонів, країни.

Список літератури

1. Азаренкова, Г. М. Фінансові потоки економічних агентів: методологія та організація управління [Текст] : дис... д-ра екон. наук: спец. 08.00.08 – «Гроші, фінанси і кредит» / Г. М. Азаренкова. – Суми. – 2007. – 383 с.
2. Гриценко, А. Системна криза як наслідок базової деструкції економіки України і шляхи її подолання [Текст] / Андрій Гриценко // Вісник НБУ, травень 2014. – С. 8-12.

3. Гузенко, Г. М. Фінансові потоки як чинник цілісної економічної системи [Текст] / Г. М. Гузенко, Л. Г. Шкодін // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. «Економіка». – 2013 р. – Вип. 13. – С. 15-26.
4. Боді, З. Фінанси [Текст] : підручник ; [пер. з англ.] / Зві Боді, Роберт Мертон. – М. : Вільямс, 2000. – 592 с.
5. Луцков, В. О. Структурна політика: сутність, категорії та функції [Текст] / В. О. Луцков // Вісник СумДУ. Серія «Економіка». – №1. – 2012 р. – С. 141-147.
6. Матвієць, М. В. Специфічність фінансових потоків консолідованих корпоративних структур [Текст] / М. В. Матвієць // Актуальні проблеми економіки. – №3 (129). – 2012. – С. 198-202.
7. Небаба, Н. О. Фінансові потоки: сутність, підходи до визначення [Текст] / Н. О. Небаба // Вісник Української академії банківської справи. – 2011. – №2 (31). – С. 42-45.
8. Панченко, В. Думка експерта: уряд проводить курс на деіндустріалізацію країни [Електронний ресурс] / В. Панченко // Економічна правда. 14 вересня 2015 р. – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/news/2015/09/14/559544>.
9. Чистов, С. М. Державне регулювання економіки [Текст] : навчально-методичний посібник для самост. вивч. дисц. / С. М. Чистов. – К. : КНЕУ, 2002. – 208 с.
10. «Люди. Hard talk». Інтерв'ю Н. Влащенко з В. Пасхавером від 5 жовтня 2015 р. [Електронний ресурс] / 112 канал. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=3fQjtiwgQl0>.

References

1. Azarenkov, G. (2007). Financial flows of economic agents: methodology and organization management: Doctor of Economics thesis. Sumy.
2. Gritsenko, A. (2014). Systemic crisis as a result of base destruction of Ukraine's economy and ways to overcome. Bulletin of the National Bank, May, 8-12.
3. Guzenko, G. (2013). Financial flows as an integral factor in the economic system. Scientific works of Kharkiv National Pedagogical University. "Economy", 13, 15-26.
4. Zvi, B. & Merton, R. (2000). Finance. Moiscow : Williams.
5. Lutskov, V. (2012). Structural policies: entity, category, and function. Bulletin of Sumy State University. Series "Economy", 1, 141-147.
6. Matviyets, M. (2012). Specificity of financial flows consolidated corporate structures. Actual problems of economy, 3 (129), 198-202.
7. Nebaba, N. (2011). Financial flows: the nature, approaches to the definition. Bulletin of Ukrainian Academy of Banking, 2 (31), 42-45.
8. Panchenko, V. (2015). Expert opinion: The government conducts a course on de-industrialization of the country. The economic truth. September 14. Retrieved from: <http://www.epravda.com.ua/news/2015/09/14/559544>.
9. Chistov, S. (2002). State regulation of the economy. Kyiv National Economic University.
10. Vlaschenko, N. (2015). People: Hard talk. Interview with V. Paskhaver on October 5, 2015. 112 channel. – Retrieved from: <https://www.youtube.com/watch?v=3fQjtiwgQl0>.

Стаття надійшла до редакції 19.11.2015 р.